

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยสังเกตเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำบางกลุ่มกับการรับรู้และการเข้าใจ ความหมายของคำ มักมีความหมายไม่ตรงกันในระหว่างผู้พูดผู้ฟัง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คำมักมีความหมายไม่เท่ากันในระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ข้อสังเกตนี้เป็นเรื่องที่นักภาษาศาสตร์ได้ศึกษามากพอสมควร การศึกษาเหล่านี้บางครั้งก็แสดงผลสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยข้างต้น แต่บางครั้งก็คัดค้าน เช่น (ในการศึกษาเรื่องคำบอกสี¹พื้นฐานของ เบอร์ลินและเคย์ (Berlin and Kay, 1968: 1-178) ปรากฏว่าผู้พูดภาษาต่างกันแบ่งสีออกเป็นกลุ่มคล้ายคลึงกัน แสดงว่ามีการรับรู้สีใกล้เคียงกันแม้จะใช้ภาษาต่างกัน เบอร์ลินและเคย์ ได้พูดถึงความแตกต่างในการรับรู้ของแต่ละคนไว้บ้าง แต่ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้มากนัก ผู้วิจัยมีความเห็นต่างออกไปว่า ความแตกต่างในการรับรู้ของแต่ละคนนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าเหตุใดสิ่งทำให้คนรับรู้สีไม่ตรงกัน แม้จะเป็นคำ ๆ เดียวกัน นอกจากนี้ ในกรณีภาษาไม่มีคำบอกสีเฉพาะก็น่าจะมีความแตกต่างในการรับรู้ และความคล่องแคล่ว²ในการรับรู้ระหว่างผู้พูดภาษาที่มีคำบอกสีเฉพาะกับผู้พูดภาษาที่ไม่มีคำบอกสีเฉพาะ เบนจามิน ส วอร์ฟ (Whorf 1956: 80) ได้พูดถึงการรับรู้ที่ต่างกันในด้าน ๆ เดียวว่า บุคคลที่มีประสบการณ์ต่างกัน จะมีความเข้าใจไม่ตรงกัน แม้จะพูดคำ ๆ เดียวกัน ตัวอย่าง เช่น คำว่า space สำหรับนักจิตวิทยากับนักฟิสิกส์นั้นจะไม่หมายถึงสิ่งเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นคำ ๆ เดียวกัน ส่วนในเรื่องความคล่องแคล่วในการรับรู้สีนั้น ได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการจำและจำแนกสีด้วย (Caroll 1964: 95) ในหนังสืองานย้อมสี ปรากฏว่าการมีคำเฉพาะสำหรับเรียกสีต่าง ๆ นั้นทำให้พนักงานเหล่านั้นจำได้ดีและจำแนกสีได้รวดเร็ว ถึงแม้ว่าความสามารถทางกายภาพจะไม่

¹ ดู 1.6 คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

² ดู 1.6 คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

ต่างจากบุคคลทั่วไปก็ตาม สำหรับเรื่องความคล่องแคล่วนี้ ผู้วิจัยได้เคยทำการทดลองในหมู่
 ประชากร 60 คน ซึ่งมีพื้นฐานประสบการณ์แตกต่างกัน คือเป็นนิสิตสาขาศิลปศาสตร์ซึ่งมีการ
 เรียนเกี่ยวกับเรื่องสี และนิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์ซึ่งไม่ได้เรียนเรื่องสี ผลปรากฏว่าในคำ
 บอกลีเดียวกัน นิสิต 2 กลุ่มนี้ แสดงการรับรู้ต่างกัน ทั้งในแง่ของความคล่องแคล่วและ
 ความถูกต้อง¹ กล่าวคือนิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์มีความคล่องแคล่วและความถูกต้องกว่า
 อีกทั้งยังพบว่านิสิตสาขาศิลปศาสตร์มีจำนวนคำบอกสีมากกว่านิสิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์อีกด้วย

เนื่องจากการวิจัยดังกล่าวเป็นการทดลองกับคนจำนวนน้อย และการคุมตัวแปร
 ยังไม่บริสุทธิ์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาให้ละเอียดยิ่งขึ้นว่า การรับรู้เรื่องสีจะแตก
 ต่างกันในแง่ของความถูกต้องในการรับรู้จริงหรือไม่ และจำนวนคำบอกสีในคำสั่งศัพท์ของ
 แต่ละคนจะต่างกันหรือไม่ และตัวแปรที่ทำให้เกิดความต่างในความถูกต้องในการรับรู้เรื่อง
 สี และความต่างของจำนวนคำบอกสีในคำสั่งศัพท์นั้นคืออะไรบ้าง

1.2 สัมมติฐาน

- 1.2.1 ผู้ที่มีอายุ อาชีพ เพศ ต่างกัน จะมีคำบอกสีในคำสั่งศัพท์จำนวนไม่เท่ากัน
- 1.2.2 ในคำบอกสีค่าเดียวกัน ผู้ที่มีอายุ อาชีพ เพศ ต่างกัน จะมีความแม่นยำ
 ในการรับรู้ต่างกัน
- 1.2.3 ในคำบอกสีที่เป็นที่รู้จักน้อย ประชากรจะมีความถูกต้องในการรับรู้ต่างจาก
 คำบอกสีที่เป็นที่รู้จักมาก

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาคำบอกสีที่ใช้กันอยู่ในตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการรับรู้เรื่องสีของประชาชนในตำบลดังกล่าว

1.4 ขอบเขตการวิจัย

- 1.4.1 จะศึกษาเรื่องคำบอกสีและการรับรู้เรื่องสีกับประชาชนในตำบลนาอิน
 อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 120 คนเท่านั้น (บุรุษที่ 3 วิธี
 ดำเนินการวิจัย หน้า 20

¹ดู 1.6 คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

- 1.4.2. จะใช้ตารางสีของ Munsell Color Company เพราะฉะนั้น การศึกษา
สิ่งสำคัญที่จะปรากฏในตารางนี้ ตารางดังกล่าวนี้เป็นตารางสีที่ใช้ใน
การวิจัยของ เบอริลกับเคย์ (Berlin and Kay, 1968) ตารางนี้
ประกอบด้วยช่องสี 329 ช่องซึ่งครอบคลุมสีตามธรรมชาติทั้งหมด วางเรียง
ติดกันอยู่โดยค่อย ๆ เพิ่มและลดความเข้มไปตามธรรมชาติของสีนั้น ๆ
- 1.4.3 จากการศึกษาวิจัยประชากรที่แผนกทะเบียนราษฎร อำเภอเวียงชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2526 พบว่าประชากรเกือบทั้งหมดคือ 85% จบการ
ศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่กำหนดให้ประชากรมีความแตกต่าง
ทางการศึกษา
- 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.5.1 เป็นการศึกษาที่จะช่วยให้เห็นว่าภาษากับการรับรู้และความเข้าใจจะมีความ
สัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
- 1.5.2 ได้ทราบคำบอกสีของประชากรในตำบลนาอิน
- 1.5.3 ได้ทราบว่าประชากรในแต่ละกลุ่มที่มีตัวแปรทางสังคม ได้แก่ อายุ อาชีพ
เพศ ต่างกัน จะมีการรับรู้เรื่องสี เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
- 1.5.4 เป็นตัวอย่างของการวิจัยเชิงสังคมซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย
ในแนวนี้ต่อไป
- 1.6 คำอธิบายคำศัพท์เฉพาะ
- ในการเขียนวิทยานิพนธ์มีคำศัพท์ 7 คำ ที่ผู้วิจัยใคร่ขออธิบาย ณ ที่นี้เพื่อ
ความเข้าใจตรงกัน
- 1.6.1 คำบอกสี คือ คำที่ใช้เรียกสีตรงกับภาษาอังกฤษว่า Color Term
- 1.6.2 คลังศัพท์ คือ ศัพท์ทั้งหมดที่ผู้บอกภาษาแต่ละคนมีใช้อยู่ ซึ่งรวมถึงศัพท์
ที่เป็นคำบอกสีด้วย ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Lexicon
- 1.6.3 คลังคำบอกสีคือ คำศัพท์ที่เป็นคำบอกสีทั้งหมดที่ผู้บอกภาษาแต่ละคนมีใช้อยู่

- 1.6.4 การรับรู้สี คือ การที่คนเรานึกถึงสีเมื่อได้ยินหรือได้เห็นคำบอกสีที่ใช้เรียกสีนั้น ในการวิจัยผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาแสดงการรับรู้โดยขานคำบอกสีให้ฟัง แล้วให้ผู้บอกภาษาชี้สีในตารางสีว่าช่องใดที่ตรงกับการรับรู้ของเขา
- 1.6.5 สีมাত্রฐาน คือ สีที่อยู่ในช่องที่ผู้บอกภาษาชี้เมื่อได้ยินคำบอกสีคิดเป็นร้อยละ สูงสุดจากจำนวนเต็มของผู้ชี้ทั้งหมด ตัวอย่าง เช่น เมื่อได้ยินคำบอกสีว่าขาว ผู้บอกภาษาชี้ที่ช่อง 1xA คิดเป็นร้อยละ 54 ซึ่งสูงกว่าช่องอื่น ๆ ในการรับรู้สีขาวด้วยกัน ก็จัดให้ช่อง 1xA เป็นสีมาตรฐานของคำบอกสีขาว
- 1.6.6 ความถูกต้องในการรับรู้สี คือ การชี้ได้ตรงช่องสีมาตรฐานเมื่อได้ยินคำบอกสีนั้น ๆ เช่นได้ยินคำว่าขาวแล้วชี้ได้ตรงช่อง 1xA จึงจะถือว่ามีความแม่นยำในการรับรู้สีขาว
- 1.6.7 ธรรมชาติของสี คือ ลักษณะทางกายภาพ ในทางวิทยาศาสตร์ของสีนั้น ๆ อันได้แก่ความเข้ม ฉาง และความหลากหลายของสี ธรรมชาติของสีนี้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า natural hue of color
- 1.6.8 คำบอกสีพื้นฐาน คือ คำบอกสีที่ใช้เรียกสีพื้นฐาน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า basic color term
- 1.6.9 คำบอกสีที่อ้างอิงถึงธรรมชาติ คือ คำบอกสีที่ใช้เรียกวัตถุในธรรมชาติ โดยใช้ชื่อของวัตถุนั้นเป็นคำบอกสี เช่น สีของเม็ตมะปราง มีคำบอกสีใช้เรียกว่า เม็ตมะปราง